

Қазақстан 2050

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

2-том

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

Том 2

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016

Volume 2

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

**III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ**

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты
халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 11-13 сәуір
II ТОМ

**III МЕЖДУНАРОДНЫЕ
ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ**

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля, 2016 г.

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
Алматы, Казахстан, 11-13 апреля, 2016 г.
ТОМ- II

**III INTERNATIONAL
FARABI READINGS**

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

Of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists
«FARABI ALEMİ»
Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016
Volume II

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

Құрбанова Гүлдария Сүлейменқызы

География және табиғатты пайдалану факультетінің 2 курс студенті

Ғылыми жетекшісі: Есекеева А.А.

Бүгінгі күннің өзекті мәселесі – жер дауы

Жердің дауы қай кезде де оңай шешіле салатын түйін болмаған. Ал қазіргі қоғамда бұл мәселе ол тінгі мәселе болып тұр. Бұған әртүрлі объективті-субъективті себептер әсер етеді. Ата Заңымызда қоғам өмірінің негізін қалайтын негізгі дүние екені атап көрсетілген жер және жер секінді басқа да табиғи байлықтардың дұрыс пайдаланылуы мен оң пайдаланылуы жайында тексеріп, осыған байланысты нақты шаралар қабылдауға ауқымды талаптар атқарулы талап ететіні сөзсіз.

Еліміздің жер туралы заңнамасында жерді ұтымды пайдалану мен қорғаудың нормалық талаптары көрсетіліп, оның табиғи нысан мен табиғи ресурс және барлық қоғам үшін әлеуметтік, өндірістік үдерістердің қажеттілігі ретіндегі ерекшеліктері ескерілген [1].

Жер теліміне байланысты даулар көп кездесетін үдеріс болғандықтан, жеке меншікке жер алу онда үй-жай, қорғасын салумен шұғылданатын азаматтар жер туралы заңдардың кандидатары мен міндеттерін толық білуі қажет екені белгілі. Бөлінген жердің меншік иесі болуға және оны алудың жолдары мен оны пайдаланудың заңдылық жауапкершілігі туралы ақпараттар аз берілетіні анық. Осыған орай жалпы теория жүзінде және әдіснамалық мысалдар келтіре отырып, қысқаша мәліметке тоқталып өтсек.

Алғашы жер дегеніміз – адамзатқа қажет ерекше байлық. Ол әрбір адам пайдаланып өмір сүруі үшін қажет. Егерде осы жерді қоғам болып ұзақ пайдаланудың мән-жайы бүкіл ғаламды ойластыруда. Жерді адам дұрыс пайдалана білсе, онда оның құнарлығы жоғалуы орнына, керісінше арта түседі. Бір жағынан, жер басқа мүлктік нысанмен салыстырғанда ол тозып ескірмейді. Жер бетінің көлемі белгілі мөлшермен шектелген, сондықтан да оның көлемін адамдардың қажеттілігіне байланысты ұлғайтуға келмейтінін баршаңыз жақсы білеміз.

Ел Президенті Н.Ә. Назарбаевтың бастауымен өзге елдермен шектесетін мемлекетіміздің шекарасын нығайтып тұрғыдан бекітіп алғанымыз – әрбір қазақстандық үшін мызғымас байлықтың қозына айналды. Жер туралы Заңның негізгі кандидаты арқасында, Қазақстан Республикасы жер аумағының тұтастығына қол жеткізмейтіні және бөлінбейтіні жүзеге асырылды. Олай болса жеріміздің тұтастығын қорғау – Қазақстан Республикасы халқының ортақ міндеттері [2].

Біздің кейбір аудан, қала әкімдері халыққа жер үлестіргенде бей-берекетсіздікке жол береді. Мысалы, қала, аудан әкімдері бір адамға берілуге тиіс 10 сотық жерді екі, кейде үш адамға беріп жіберіп, оларды бір-бірімен бөліп қояды. Сан жүзінде 10 сотық жер 30 сотық жерге айналып шыға келеді. Әрине, 10 сотық жер бөлінген 30 сотық болып үлкеймейтіндігін мектептегі балаға дейін біледі. Ал мұның туындау себебі, сол жерлердің өз міндеттерін дұрыс атқармауына байланысты екені түсінікті жайт. Мәселен, үш азаматқа қала әкімінің шешімімен бір ғана жер телімі берілген. Осы себепке байланысты олардың араларында дау пайда болып, олар сотқа жүгінген. Ал әділеттік осы үшеуінің қайсысына тән? Әрине, сотта жерді болген әкімнің шешімі негізінде жер комитетінен өзіне бөлінген жерге мемлекеттік актіні алған, оны жылжымайтын мүліктерді тіркеу орнынан өткізіп, ол жайында анықтама алған, жердің заңды иегері екендігін бекіттіріп алған жер иесінің құжаты заңды болып табылады. Осыған орай, бір айта кететін мәселе, кейбір жер алушылар өзінің жерге деген құқықтарын уақытында заңдастырмайды. Ал ол жерді екінші бір азаматқа бергенде, жер иесі бөлінген деп дауласады. Бөлінген жерді сол уақыттан бастап пайдаланбайды әрі заңдастырмайды. Ал екінші адам оған жерді белгілеп берген күннен бастап, сол жерде құрылыс жұмыстарын жүргізеді. Оған дейін ол жерді заң талаптарына сай өзінің атына заңдастырып та алады. Құжаттары толық реттелген мұндай жерді алуға ешқандай заңсыздыққа жол берілмейді. Ойткені, жерді уақытында игермегендіктен азаматтар жер пайдалану құқығынан айрылады.

Тоқсаныншы жылдардан бастап, қала әкімдерінің шешімдерімен азаматтарға тұрғын үй салу үшін жерлер бөлініп беріледі. Бірақ бұл азаматтар жер комитетінен осы жерге акт алмаған, осы себепті ол жерлер тіркеу орнындағы заңдарынан өткізілмеген. Сонымен қатар, ол жерлер нысаналы мақсатта пайдаланылмай, жата бергендіктен, ол жерлер комитетінің есебіне бос жерлер ретінде қайта кіреді. Кейін ондай жерлер басқа азаматтарға бөлініп беріледі. Олар берілген жерді тазалап, үй сала бастағанда, осы жерге әкімнің бұрынғы шешімі негізінде оған ие болған азамат дауласады. Мұндай талап арыздардағы азаматтарға берілген жерлер уақытында және нысаналы мақсатта пайдаланбағандықтан, заң талаптарына сәйкес заңдастырылмағандықтан, мемлекеттік акт алмағандықтан және осы құжаттар тіркеу органдарынан өтпегендіктен, ондай шағымдар сот шешімімен қанағаттандырылмайды. Ал кейде берілген жерді жеке азамат өзінің атына заңдастырып, заңдылығына қарамастан, аудан әкімдері оны елемей өз құзыретінің шегінен шығып, бұрынғы шешім негізінде берілген жерді екінші шешімімен басқа адамға беруі де кезігеді. Әкім бір ғана жерге екінші шешімді шығарар алдында, бірінші шешімімен берілген жер басқа азаматтан заң талабына сай қайтарылып алынды ма немесе алынбады ма, ол жағын сұрап тексермейді. Яғни, бірінші адамның құқығы мен мүддесі ескерілмейді, ол мүлдем ұмытылады. Егер азаматқа жер әкімінің шешімі негізінде бөлініп, оған жер туралы акті беріліп, ол

Уйсінбекова Д., Рысқалиев Д.У	
Еңбек шартының басқа да шарттардан айырмашылығы	306
Иманкулова Б., Абайдельдинов Г.М.	
Социальное партнерство	307

**СЕКЦИЯ
«ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ
“ЗЕЛЕННОЙ” ЭКОНОМИКИ В РК»**

Уйсінбекова Д., Есекеева А. А	
Табиғи және техногендік сипаттағы тотемше жағдай кезіндегі қызметті жүзеге асырудың құқықтық ерекшеліктері	309
Рустем К., Жаумбат А., Есекеева А.А.	
Экологиялық таңбалау	310
Адилканов Р.Е.	
Правовое обеспечение недропользования в Республике Казахстан	312
Акбердина А.	
Оценка финансового состояния экономики Казахстана	313
Бадамбай А., Есекеева А.А.	
«Жерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар»	316
Бадгшов Л.Э.	
Проблемы правового обеспечения охраны редких исчезающих видов флоры и фауны в Республике Казахстан	318
Калиева Д.М., Есекеева А.А	
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді пайдаланудың құқықтық жағдайы	319
Елеусіз С.Д., Есекеева А.А	
Жер салығының экономикалық мәні	320
Қанатова Н.К., Есекеева А.А.	
Семей аймағының экологиялық құқықтық жағдайы	322
Ешманова С., Есекеева А.А.	
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің құқықтық жағдайы	323
Исмаил Ж.Б., Есекеева А.А.	
Қазіргі таңдағы ғаламдық экологиялық мәселелер	325
Құрбанова Г.С., Есекеева А.А.	
Бүгінгі күннің өзекті мәселесі – жер дауы	327
Дулатқызы А., Каримуллаева Қ.А., Есекеева А.А.	
Ортақ үлестік және ортақ пайдаланудағы жер учаскелерінің құқықтық жағдайы	329
Рахметова Т., Есекеева А.А.	
Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану	330
Көшенова Д., Шуланбекова Г.Қ.	
Жер қатынастарын мемлекеттік реттеу органдарының жүйесі	332
Абдулла А.С., Есекеева А.А.	
Жерді халықаралық құқықтық қорғау	333
Қасымалиев С.К., Есекеева А.А.	
Жерді нысаналы мақсатына сай пайдаланбаудың зардабы және бұл мәселені шешу жолдары	334
Кожабая А.Б., Болатова К.Ш., Есекеева А.А.	
Жер заңдарын бұзғаны үшін жауапкершілік	336
Кельдинова А., Есекеева А.А.	
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықтық қамтамасыз ету мәселелері	337
Кенжебаев Ә., Накишева М.К.	
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықты қамтамасыз ету мәселелері	339
Кошекбаев Н., Есекеева А.А.	
Қазақстан Республикасындағы Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың экологиялық жағдайлары	341
Музапар Д.Ж., Есекеева А.А.	
Жер құқық қатынастарын мемлекеттік реттеуді жетілдіру механизмдері	343
Косжанова С.С.	
Қазақстан Республикасындағы жер қойнауын кешенді және рационалды пайдаланудың кейбір мәселелерін қарастыру	344
Қабытай А., Есекеева А.А.	
Экологиялық заңдарды бұзған үшін құқықтық жауапкершілік	346
Қырықбай М., Шуланбекова Г.К	